

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
TEISĖ, TEISINGUMAS IR MORALĖ	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asist. dr. Johanas Baltrimas Kitas (-i):	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 405 kab., tel. (8 5) 2366175, el. paštas: vtkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	2 (pavasario) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiam	
Išankstiniai reikalavimai: Teisės teorija	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	32	101

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Dalyko tikslas yra suteikti žinias apie teisingumo koncepcijų ir moralės vaidmenį teisės veikime. Dalyku siekiama ugdyti gebėjimus rasti atsakymus ir juos turiningai argumentuoti įvairiose teisinėse srityse, remiantis specifinėms situacijoms aktualiomis teisingumo koncepcijomis bei moralės normomis, kiek jos yra aktualios teisiniame kontekste.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai gebės paaiškinti teisėkūros, teisės taikymo ir vykdymo užtikrinimo proceso pusę, sąveikaujančią su kitais elgesio reguliatoriais bei atsižvelgiant į teisingumo koncepcijų įvairovę	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė).	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys); grupės diskusijos; egzaminas raštu
Studentai supras moralinių teisių ir įstatymais ginamų teisių koncepcijas, šių sąvokų aibių sutampančias sritis ir jų ribas ir žmogaus teisių kategorijos vaidmenį teorijose apie teisingumo sampratą	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė).	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys); grupės diskusijos; egzaminas raštu
Studentai gebės paaiškinti teisės ir teisingumo, teisės ir etikos, moralės tarpusavio sąveiką ir gebės laikytis šių vertybinių nuostatų vertinant asmens teisinio statuso ir žmogaus teisių klausimus	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė).	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys); grupės diskusijos; egzaminas raštu
Studentai suvoks ir gebės kritiškai vertinti teisingumo, etikos ir moralės svarbą reglamentuojant, aiškinant ir taikant su	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys);

žmogaus padėjimi susijusius teisės aktus	diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė).	grupės diskusijos; egzaminas raštu
Studentai gebės identifikuoti konkrečioms situacijoms taikytiną teisę implicitiniame teisiniame reguliavime, be kita ko, remiantis teisės ginamomis vertybėmis; gebės apibrėžti moralinių vertybių turinį, kai į jas nukreipia teisės aktų nuostatos, bei suprasti kaip teisės nuostatų aiškinimą paveikia moralė	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė).	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys); grupės diskusijos; egzaminas raštu)
Studentai supras kriterijus, pagal kuriuos atrenkamos tinkamos teisių gynimo priemonės teisingumo koncepcijų ir moralinių teorijų kontekste	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė).	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys); grupės diskusijos; egzaminas raštu
Studentai gebės kritiškai vertinti su moralinių ir teisingumo koncepcijų teorija susijusių teisinių ginčų išsprendimą, atsižvelgiant į formalaus ir neformalaus teisės taikymo standartus	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė).	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys); grupės diskusijos; egzaminas raštu
Studentai gebės sklandžiai ir turiningai pristatyti savo poziciją remdamiesi įvairiomis teisingumo sampratomis, atskirdami moralinius argumentus nuo teisinių bei korektiškai remdamiesi teisiniame argumentavime naudojamais šaltiniais	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė, atvejo analizė).	Grupės diskusijos, namų užduotys
Studentai gebės bendrauti ir bendradarbiauti su ugdymo proceso dalyviais, spręsti teisinius klausimus grupėje, teikti komentarus vieni kitų atliktoms analizėms bei siekti konstruktyvaus dialogo	Paskaitos (pristatomos ir paaiškinamos aktualios teorijos, jas iliustruojantys praktiniai pavyzdžiai, studentai įtraukiami į diskusijas probleminiais klausimais); Seminarai (praktinės užduotys: tekstų analizė, grupės diskusijos); Savarankiškas darbas (literatūros analizė, atvejo analizė).	Grupės diskusijos, namų užduotys
Studentai gebės per numatytą laiką savarankiškai vykdyti teisinių dokumentų analizę remdamiesi teisingumo ir moralės teorijomis	Seminarai: savarankiškas darbas (teksto analizė, diskusija).	Namų užduočių pristatymo vertinimas (grįžtamasis ryšys)

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Teisės sampratos teorijos: diskusija dėl teisėjo sprendimą lemiančių šaltinių ir veiksmų bei pozityviųjų įstatymų privalomumo problema	3		2				5	15	literatūros skaitymas, informacijos paieška ir analizė

2. Teisingumo sampratos teorijos: konkuruojantys kolektyvistiniai bei individualistiniai požiūriai į teisingumą, žmogaus teises bei skirtingas teisės veikimo sferas dengiančios teisingumo koncepcijos	3		2					5	15	literatūros skaitymas, informacijos paieška ir analizė
3. Moralės teorijos: konkuruojantys požiūriai dėl būdų spręsti moralinius klausimus	3		2					5	15	literatūros skaitymas, informacijos paieška ir analizė
4. Moralės sąveika su teise ir teisingumu teisės aiškinime, žmogaus teisių apsaugoje: teisės, teisingumo ir moralės teorijų bendri taškai ir viena kitą papildantys skirtumai	3		2					5	15	literatūros skaitymas, informacijos paieška ir analizė
5. Moralė kaip etiniai elgesio standartai: etikos normos, į kurias nukreipia teisės aktai	2		2					4	15	literatūros skaitymas, informacijos paieška ir analizė
6. Moralė teisės taikymo praktikoje: atvejų analizė	2		6					8	26	literatūros skaitymas, informacijos paieška ir analizė, namų užduotis
Iš viso	16		16					32	101	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas raštu	50	Semestro pabaigoje	Egzamino maksimalus įvertinimas – 5 balai. Egzaminas vyksta studentams raštu pateikiant atsakymus į 2 atviro tipo klausimus. Kiekvieno iš 2 atviro tipo klausimo raštu maksimalus įvertinimas 2,5 balų. Vertinant atsakymus atsižvelgiama į gebėjimus sklandžiai ir aiškiai išdėstyti visą reikiamą informaciją, argumentuoti, remtis aktualiais šaltiniais.
Grupės diskusijos seminaruose	20	Semestro metu	Darbo seminaruose maksimalus įvertinimas – 2 balai. Studento sukaupto balo konkretų dydį lemia aktyvumas konstruktyviai dalyvaujant diskusijose, formuluojamų teiginių, atsakymų į seminaro vadovo klausimus grindimas studijų dalyko apraše nurodyta literatūra, paskaitų bei seminarų medžiaga. Vertinant grupės diskusijose seminaruose, atsižvelgiama ir į tai, ar buvo pasiruošta kiekvienam seminarui, ar buvo studijuojama seminarų dėstytojų nurodyta (ir papildoma) medžiaga, ar seminarų dalyvis buvo pats (o ne vien tik dėstytojui kviečiant) iniciatyvus (formalus dalyvavimas seminaruose, t. y. pasyvumas, tylėjimas ar dėstymas tiesiogiai neatsakant į dėstytojo klausimus seminaro tema, skaitymas vadovėlio, konspekto ir pan. gali būti įvertinamas 0 balo). Dalyvavimas seminaruose yra privalomas. Už visus be svarbios pateisinamos ir pagrindžiamos priežasties praleistus seminarus turi būti atsiskaitoma semestro metu seminarų dėstytojų nustatyta tvarka žodžiu arba raštu atsakant į pateiktus klausimus. Turint įsiskolinimą už seminarą (-us) (nedalyvauta ir neatsiskaityta arba nedalyvauta ir atsiskaitymas neįgiamas), neleidžiama laikyti egzamino.
Namų užduočių pristatymas	30	Semestro metu	Namų užduoties maksimalus įvertinimas – 3 balai. Namų užduotis apima pavedimą atlikti pasirinkto teismo sprendimų (-ų) analizę atsižvelgiant į kurso metu pristatomas teisinio argumentavimo, teisingumo ir moralės teorijas. Pristatymas vertinamas: - iki 2 balų už pristatymo turinį (analizės išsamumas, nuoseklumas, pakankami šaltiniai, pagrįsti apibendrinimai); - iki 1 balo už pristatymo efektyvumą (įtaigumas, koncentruotas kalbėjimas, sklandumas, gebėjimas argumentuotai atsakyti į užduotus klausimus).

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
BARRY, B.	2002	Teisingumo teorijos (socialinio teisingumo traktatas)		Vilnius: Eugrimas
	2017	Oficialioji konstitucinė doktrina. Svarbiausios nuostatos, 1993-2016		Vilnius: Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas
HART, H. L. A.	1997	Teisės samprata		Vilnius: Pradai
KELSEN, H.	2002	Grynoji teisės teorija		Vilnius: Eugrimas
LASTAUSKIENĖ, G., <i>et al.</i>	2020	Teisės teorija		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
POSNER, R. A.	2004	Jurisprudencijos problemos		Vilnius: Eugrimas
SABINE, H. G.; THORSON, T. L.	1995	Politinių teorijų istorija		Vilnius: Pradai
	2008			Vilnius: Margi raštai
Papildoma literatūra				
BALTRIMAS, J., LANKAUSKAS, M.	2014	Argumentavimas remiantis teisės principais: atkuriamasis ir plėtojamas būdai		Vilnius: Lietuvos teisės institutas
BARAK, A.	2005	Teismo diskrecijos prigimtis ir jos reikšmė vykdamas teisingumą. <i>Justitia</i>	Nr. 3(57)	Vilnius: Justitia
BAUBLYS, L., <i>et al.</i>	2012	Teisės teorijos įvadas: vadovėlis. 2-as patais. ir papild. leid. [arba 2010, 1-as leid.]		Vilnius: MES
BAUBLYS, L.	2005	Antikinė teisingumo samprata ir jos įtaka Vakarų teisės tradicijai		Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
GIRNIUS, K.	1994	Moralės pagrindų klausimu. <i>Problemos</i>	Nr. 46	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
GLENDON, M. A.; GORDON, M. W.; OSAKWE, C.	1993	Vakarų teisės tradicijos		Vilnius: Pradai
JASPERS, K.	1998	Filosofijos įvadas		Vilnius: Pradai
KIS, J.	1998	Šiuolaikinė politinė filosofija		Vilnius: Pradai
KŪRIS, E.	2001	Konstituciniai principai ir konstitucijos tekstas. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 23	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
LEONAS, P.	1995	Teisės filosofijos istorija		Vilnius: Mintis
MIKELĖNIENĖ, D.; MIKELĖNAS, V.	1999	Teismo procesas: teisės aiškinimo ir taikymo aspektai		Vilnius: Justitia
RANDAKEVIČIŪTĖ, J.	2016	Moralės vaidmuo teisinėje sistemoje Vakarų teisės tradicijos kontekste. <i>Teisė</i>	Nr. 101	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
ŠTRAUCHAS, J.	1996	Naujųjų amžių filosofijos istorija		Vilnius: Amžius